Ե. Տարի — Թիւ 144 (759)

Չորեքշաբթի, 14 Ապրիլ 1920

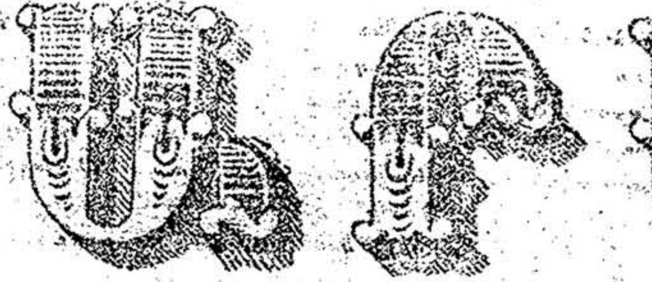
ՀԱՏԸ 10 ՄԻԼԻՄ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Եգիպտոս . . .	Ղ. Ա. 120	60
Արտասահման . .	Ֆրանք 20 ոսկ.	15 ոսկեղ.

[illegible]

Արտօնատէր ԼԵՒՈՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Շարէ Ամպասատոր թիւ 16

Աղեքսանդրիա

Հասցէ՝

Journal A R E V

B. P. 600

Alexandrie-Egypte

Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր

Տնօրէն-խմբագրապետ ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ օր կ'ըսէինք թէ վերջին շաբաթներու ամենէն զգալի դէպքը գերմանական կարգ մը քաղաքներու գրաւումն է ֆրանսական բանակին կողմէ։ Եւ վերջին օրերուն թերեւս ա՛լ աւելի զգալացանց խռովութիւնն է՝ Ֆրանսայի եւ Մեծն Բրիտանիոյ միջեւ այդ գրաւման խնդրոյն վերաբերմամբ գոյութիւն ունեցող մեծ անհամաձայնութիւնը, զոր վերջին հեռագիրներն ալ պաշտօնապէս հրապարակեցին։

Մեր անցեալ օրուան խմբագրականին մէջ կարծիք կը յայտնէինք որ Ֆրանսա, գերմանական նոր քաղաքներու գրաւումին նման ծանրակշիռ քայլ մը առնելէ առաջ ստացած ըլլալու էր համաձայնութիւնն ու հաւանութիւնը իր Դաշնակիցներուն. արդ՝ վերջին հեռագիրները բացայայտօրէն ցոյց կուտան որ Ֆրանսա այդ որոշումը առած եւ գործադրած է ինքնագլուխ, իր պատասխանատուութեան ներքեւ, եւ կերպիւ իսկ՝ հակառակ իր Դաշնակիցներուն կարծիքին։

Կացութիւնը որ արդէն բաւական մտահոգիչ կը թուէր, ա՛լ աւելի մռայլ գոյներով կը ներկայանայ մեր աչքին այժմ որ վերահասու ենք մեծ Դաշնակիցներուն միջեւ գոյութիւն ունեցող այս ծանրակշիռ անհամաձայնութեան։

Ասիկա կրնայ քաջալերել Գերմանիան, կրնայ մղել գերման ժողովուրդին զինուորապաշտ ու վրէժխնդիր տարրերն այնքան զօրաւոր հատուածը այնպիսի արարքներու, որոնք անխուսափելի դարձնեն ընդհարում մը ընդմէջ ֆրանսական եւ գերմանական ուժերուն։

Անցեալ օր հեռագիր մը ձեզ կը բերէր լուրը զրոյցի մը որ կը շրջի եղեր բովանդակ Գերմանիոյ մէջ եւ որուն համեմատ Անգլիա եւ Ամերիկա վերջնագիր ղրկած են Ֆրանսայի որպէսզի անմիջապէս զօրքը քաշէ գրաւած քաղաքներէն։ Կրնաք երեւակայել որ այս եւ ասոր պէս «ճշմարտանման» լուրեր, հնարամտօրէն տարածուած գերման մոլեգին ազգայնականներուն, կայսերա-զինուորապաշտներուն կողմէ՝ ի՛նչ դրգիչ հրդեհիչ ազդեցութիւն կրնան գործել գերման պարտուած բայց միշտ հպարտ, նուաստացած եւ վրէժառութ ժողովուրդին վրայ եւ ի՛նչ յիմարական, ի՛նչ յանդուգն շարժումներու կրնան մղել զայն իր դարաւոր ոսոխին, 1871ի նման յաղթանակին եւ այսօրուան յախուռն յաղթողին դէմ։

∴

Ռէօյթերի հեռագիր մը, Լոնտոնէն քաշուած Ապրիլ 9 թուականով, ընդարձակօրէն կը ներկայացնէ անգլիական գահլիճին տեսակէտը Ռոհրի խնդրոյն նկատմամբ։

Պաշտօնական շրջանակ մը, կ'ըսէ Ռէօյթեր, ի վեր կը հանէ նախ սա կէտը թէ Գերմանիոյ չէզոք երկրամասին մէջ ֆրանսական զօրքերու առաջխաղացման խնդրոյն նկատմամբ բրիտանական կառավարութեան հայեացքները ներկայացնող հրատարակութիւնները կը կատարուին թող չի տալու համար որ ո՛ եւ է փոփոխութիւն գայ անգլօ-ֆրանսական դաշնակցութեան, որուն վրայ կը հանգչի բովանդակ աշխարհի յոյսը, եւ ո՛չ թէ այս կամ միւս երկրին մէջ հանրային կարծիքը գրգռելու նպատակաւ։

Անգլիական գահլիճին հիմնական տեսակէտը սա է որ դատապարտուած է խախտուելու ամէն դաշնակցութիւն որուն մէկ անդամը, կարեւոր խնդրոյ մը մէջ, կը գործէ ինքնագլուխ, ինքնակամ, առանց միւս անդամներուն համաձայնութեան։

Անգլիա իր ընկերակիցներուն համահաւասար չափ ունի Հաշտութեան դաշնագրին գործադրութիւնը ապահովելու մէջ, բայց ան կարծիքէն է որ առանց բռնադատիչ պատճառի կատարուած ո՛ եւ է ուժգին գործողութիւն ուրիշ բանի չի ծառայեր բայց եթէ ակարացնելու Դաշնակիցներուն հեղինակութիւնը։ Նկատելի է, ներկայ հանգամանքներուն մէջ, որ դաշնագիրը նախատեսած չէ հիմնականին նման կացութիւն մը, եւ անգլիական տեսակէտը սա է որ չէզոք գօտիին մէջ, ընկերական խառնակութեանց ծագման պարագային կա՛մ Դաշնակիցները պէտք է առանձնին խաղաղութիւնը վերահաստատելու պատասխանատուութիւնը եւ կա՛մ գերմանացիք թոյլատրելու ստանձնելու նոր պատասխանատուութիւնը՝ կարգ մը պայման երաշխաւորութիւններով։

Այսօրուան կացութիւնը, ըստ անգլիական տեսակէտին, ուրիշ բան չի վերցներ բայց միայն ոստիկանական գործողութիւն ընդդէմ անկարգութեանց, ու բնաւ պատերազմական բնոյթ չունի, եւ անգլիական կառավարութիւնը կը խորհի որ այս կէտը այժմէն ի վեր հանել եւ ճշդել մի՛ անգամ ընդ միշտ, ո՛ եւ է թիւր հասկացողութեան առաջքը առնելու համար՝ պատրաստակամ է Ֆրանսայի հետ պահանջել Դաշնագրին գործադրութիւնը եթէ Գերմանիոյ կողմէ տեսնուի ո՛ եւ է վարանում գործադրելու իր խոստումը՝ չէզոք երկրամասը պարպելու որոշեալ ժամանակամիջոցին մէջ եւ Մեծն Բրիտանիա կատարելապէս համամիտ է ո՛ եւ է զինուորական հարկաւոր գործողութեան՝ եթէ Գերմանիա չի կատարեր իր յանձնառութիւնը, եւ այս որոշումը քանիցս հաղորդուեցաւ ֆրանսական կառավարութեան գերման քաղաքներուն վերջին գրաւումէն առաջ։

Հաւատքը համաձայնութեան լրջայ եւ բարեկամութիւնը հանդէպ ֆրանսական ժողովուրդին՝ բնաւ նուազած չեն Անգլիոյ մէջ եւ այն զեկուցումը թէ Ֆրանսա գործեց ինքնագլուխ՝ պատասխանատուութեամբ ներքեւ՝ ուրիշ բան չէ բայց եթէ իրողութեան մը ճանաչումը որ հարկաւոր է որպէս զի յստակօրէն հասկցուի թէ Դաշնակիցներուն համար՝ իր ամբողջութեան անկարելի է ընդունիլ ո՛ եւ է կացութիւն որ կրնայ առաջ բերել Դաշնակցի մը առանձնական ինքնագլուխ արարքին հետեւանքով, եւ թէ հետեւաբար անհրաժեշտ է Դաշնակցութիւնը զօրացնել՝ ապագայ համերաշխութիւն ապահովելով անոր բոլոր անդամներուն միջեւ։

Բրիտանական կառավարութեան այս ծանրակշիռ նօթային ֆրանսական գահլիճը պատասխանած է հետեւեալ կերպով։

Ան կ'սկսի հաստատելով իր բացարձակ համաձայնութիւնը ներկայ պարագաներու մէջ, կ'ըսէ թէ ինք շարունակ առաջնորդուած է Դաշնակիցներուն իր քաղաքականութիւնը եւ միշտ ընդդիմացած է գերման յառաջխաղացման Ռոհրի մէջ, մանաւանդ որ կրնար առիթ ունենալ մինչեւ Ֆրանքֆորթը եւ Տարմշթատը զինուորապէս գրաւելու։

Ներկայ ամբողջ խնդիրը ուրիշ բան չէ բայց եթէ Հաշտութեան դաշնագրին ամենէն կարեւոր եւ հանգուցային պայմաններէն մէկուն բռնաբարումը։

Ֆրանսական պատասխանը կը հարցնէ թէ ի՛նչպէս Գաղիա կրնայ գոհանալ լոկ գերմանական խոստում մը՝ պետական զօրքը Ռոհրէն ետ քաշելու խաղաղութեան վերահաստատումէն անմիջապէս յետոյ, երբ կը տեսնայ որ Դաշնակիցք առաւել չեն առած դաշնագրին մէջ պայմանագրուած զոհացումները՝ եւ մասնաւոր պատերազմական ոճրագործներու յանձնման, ածուխի հայթայթման եւ բանակին զինաթափումին։ Արդէօք անգլիական կառավարութիւնը լաւ մը հաշուա՞ծ է յիշեալ յաջորդական սխալմունքներ՝ բանակցումներէ վտանգաւոր հետեւանքները։

Պատասխանը կը հարցնէ նմանապէս թէ, ե՞րբ անգլիական կառավարութիւնը ժամանակը հասած պիտի համարէ գործադրելու Գերմանիոյ եղած պէտքերը եւ չնորհումները։ Կը յայտարարէ որ Ֆրանսա բանակցութեան «ա՛լ հերիք է» ըսելու, բայց — իր ամենաջերմ փափաքն է նոյն բանը կարենալ ընել Դաշնակիցներուն հետ միասին միաբերան։

Ֆրանսական կառավարութիւնը ո՛չ նուազ համոզուած է քան անգլիականը թէ կենսական անհրաժեշտութիւն մըն է պահպանել Դաշնակիցներուն միաբանութիւնը՝ գերման դաշնագիրը կարենալ գործադրելու համար, եւ Ֆրանսայի ու Անգլիոյ սերտ գործակցութիւնը նմանապէս անհրաժեշտ կը նկատէ արդարութեան լուծելու համար այն բազմաթիւ խնդիրները որոնք տակաւին կը մնան Ռուսիոյ, Գալիցիոյ եւ Փոքր Ասիոյ մէջ։ Պատասխանը կը վերջացնէ վստահեցնելով Մեծն Բրիտանիան թէ — ֆրանսական կառավարութիւնը, բոլոր այս նկատառումներով, բոլորովին յօժարամիտ է գործելէ առաջ առնել բոլոր Դաշնակիցներուն համաձայնութիւնը այն ամէն միջ-դաշնակցական խնդիրներուն մէջ որոնք կապ ունին Խաղաղութեան Դաշնագրին գործադրութեանը հետ։

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն)

1920 Մարտ 29 Բարիզ

Կիլիկիոյ Վեհափառ Կաթողիկոսի ժամանումը.— Կիլիկեան խաղի ասքը.— Բաբայեան Լոնտոն կ'երթայ.— Կիլիկիոյ մասին ի՞նչ կը խորհին։

Ամսոյս 24ին Բարիզ հասաւ Կիլիկիոյ Տ. Սահակ Սրբազան Կաթողիկոսը։ Վեհափառը, իր ծերունազարդ հասակին պատճառաւ չափազանց յոգնած էր։ Տարսոնի արծիւը վտանգներու նոր վանդակին մէջ պարփակուած ըլլալով կարծես ընկճուած էր իր կոչմանս աղէտներէն։

Առաւօտ վաղ, գրեթէ ժամը 9ին շատ մը հայեր պատմական ժամանումը իմանալով Նորին Սրբութեան գալուստը, փութացած էին կայարան գալ եւ դիմաւորել զայն. [illegible] մեծ [illegible] Հայրապետը որ հովուական գաւազանը ձեռքին, սև սքեմ ու փիլոն հագած, եկած էր այս քաղաքը մեծ յոյսով, [illegible] եւ քաղաքակիրթ մարդկութեան սրտին [illegible]։

Հիւանդները նախնական գործերու մէջ կենդանիներու ոչխարները կը մատուցանէին խաղաղութեան [illegible]։ Միթէ Հայոց հայրապետը վիճակուած էր մարդակերներու կանչել ուղղին վրայ բերել հոն անմեղ մարդ ասոնց պատարագը՝ ի՛նչ գառն եւ կենդանի վիճակ։

Արդեօք ներկայի գանգուած դիւանագիտութեան հոս մարդու կարծիք արժանի՞ կ'ուզէ՝ ազգին իր խիղճը։ Աստուա՛ծ, Աստուած, ինչո՞ւ թողուցիր ու մեզ հոգիին վրայ, ու մինչեւ ե՞րբ, ու հերիք չէ՞։

Այս գառն խորհրդածութիւններով վայրկեանէ վայրկեան կ'սպասէինք կայարանի մէջ։ Գնացքը ուշացած էր։ Միւնիտէն որ Բարիզ կը հասնէր՝ կարենալ Տիւնուպոլիս, որ Գողի կողմէ Արեւելք ալ մտնէր գացեր էր։ Կաթողիկոսութեան շահերը եւ Ֆրանսայի ազդեցութիւնը ապահովելու համար Կողկասին եւ Սէփէջոյ մէջ։

Յետոյ հոգատարութիւնը մասնաւոր ընդունարան մը խնդրած էր Երկաթուղային Վարչութենէն Նորին Վեհափառութեանը առժամեայ կերպով ընդունելու համար։ Արդարեւ Երկաթուղային Վարչութիւնը քաղաքավարօրէն մեծ փափկանկատութեամբ մը ո՛չ միայն բաւարարութիւն տուաւ հայերու բաղձանքին։

Ժամը 11ին մօտերը գնացքը հասաւ։ Դիմաւորողները սրահը գացին Վեհափառին. ընդունեց Ն. Վ. ի մասնաւոր վակոն Ա. Օհանեան անձը համբուրելու։ Այս վեհափառ մաքուր ընդունարան առաջնորդուեցաւ. ուր Վեհափառ Ն. Վ. ներկաները ծանօթացուց Վեհափառ Կաթողիկոսին։ Ազգային Պատուիրակութենէն ներկայ էր Պ. Թէքէեան եւ ուրիշներ. Ա. Եկեղեցւոյ հոգաբարձութենէն Պ. Սանասարեան, Ճէվահիրճեան եւ իր քանի մը ընկերները, Պ. Գասպարեան զաւակները եւ ժողովուրդէն շատեր։

Վեհափառը Կ. Պ. բարեկամական

ՄԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր արտասահմանի բաժանորդներէն կը խնդրենք որ իրենց բաժնեգինները ինչպէս նաեւ դրամական ուրիշ առաքումները, ասկէ ետքը, կատարեն միմիայն նամակով, Եգիպտոսի հասցէով։ Ուրիշ դրամներէն անոնց ասկէ այս օրերս խիստ շատ ինկած ըլլալով, հակառակ պարագային, վարչութիւնս պիտի պարտաւորուի առնուած դրամները մանրամասնօրէն գծելու եւ ըլլալ անոնց վրայ ուրիշ կերպով, որուն աւելի անգլիականի վերածել, ինչ որ կարեւոր կորուստ մը ըլլալէ յետոյ աւելորդներուն՝ վարչութեան համար եւս աւելորդ աշխատանք մը պիտի առաջնէ։

խօսքեր ըրաւ, որուն Վեհափառը պատասխանեց հայրական պատասխանով։

Կայարանէն Վեհափառը առաջնորդուեցաւ Ն. Վ. Նուպար Փաշային բնակարանին մէջ ուր հայկական աւանդութեան համեմատ ի պատիւ հիւրերուն, հանդէսը բացուեցաւ։ Ն. Ս. Օծութիւնը շարունակ դաւանական աղօթք ու աշխատանքով մինչեւ Ս. Զատիկ առանձնացաւ։

Պատշաճ մտածումներէն վերջ Վեհափառ օրհնեց ներկաները եւ Հայաստանի կարծիքը բայց այդպէս խօսքերը բաւ. այդ համար ալ երկար չէ կրնար խօսիլ, եւ վերջապէս եղբայրներէն ձեռքն բարեւելով մեկնեցաւ։

Նոյն հանդիսաւորութեամբ Ս. Օծութիւնը տարին իր ընակարանը Բարիզի ամենաշքեղ եւ անուանի հիւրանոցներէն մէկուն մէջ։

Ինչ խօսելով սակայն ամենուն պատուաբեր չէ Բարիզի հայ մեծատուններուն համար, որոնցմէ շատեր, մէկ, երկու, երեք դղեակներ ունին, պարտաւոր չէի՞ն արդեօք այդ շքեղ դղեակներէն մէկուն մէջ հիւրասիրել Հայոց Հայրապետը։ Ասիկա հայկական ազգ. պակասն է, որ շատ աչքի կը զարնէ Բարիզի մէջ։

Կիրակի առաւօտ Ն. Ս. Օծութիւնը եկեղեցի եկած էր շատ կանուխ ժամերգութեան մասնակցելու, ծունկ չոքած խոնարհումներով փառաբանեց մը ասկէ, բայց ասով հայոց հոգեւոր պետին հանգուցապետութիւնը, հայ եկեղեցւոյ ժողովրդապետական պարզութիւնը, որ անհնարին կարելի չէ համեմատութեան դնել կաթոլիկ կղերի սնապարծ փառասիրութեան հետ։ Ո՞վ տեսած է որ Պապը նախ մը իսկ վար եկեղեցական մը առջեւ խոնարհի։

Բարիզ՝ որ ամբողջովին հայ չունեցող նկարուած, Կիլիկիոյ հարցով պարուրուած էր, սիրտը մը եղաւ Բարիզի հայութեան համար, որը առաջին անգամ ըլլալով կը լսէր իր հովուապետի խօսքերը, որ խոնարհութեան եւ համեստութեան, համբերատարութեան եւ միաբանութեան պատգամ մը կը բերէր։

Ինչպէս խոստացած՝ Բարիզի հայութիւնը մեծարեց եւ զգացուած առատօրէն վերջ փառաբանեց համբաւ բոլոր հայրապետական Ս. աջը որ այնքան հեռուներէն իր կորուսած հօտին այցելութեան եկած էր։

Եկեղեցւոյ խորհրդարանի մէջ Վեհափառը ուզեց ներկաներէն ծանօթանալ եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան հետ, այն առթին յայտարարեց որ ինք Լոնտոն չպիտի երթայ, այլ իր գործը միայն եւ միայն Ֆրանսական կառավարութեան հետ է։ Ան ըսաւ, եկած եմ Ֆրանսային հաւնեցնելու, որ բան մը իսկ իր շահը կը պահանջէ Կիլիկիոյ մէջ յենուիլ Հայկական տարրին վրայ, որ ճշմարիտ եւ միակ վստահելի ազգն է Ֆրանսայի համար, եթէ Ֆրանսայի միտքը այս աւղութեամբ կոչուն

գտնում փոխել, պարտքս լիովին կատարած կ'ըլլամ։»

Կարծեմ թէ Զատկի առաւօտը Ներքին Ս. Ծծաւթիւնը պիտի պատարագէ։

ՀԱՅԿ ՏԷՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդ թիւով)

ԲՐՕՖԷՍԷՕՐ ԳԱՅԱՆԵԱՆԻ ՊԱՐԱԳԱՆ

Ե.

«ԱԹՈՌԻ ԿՌԻՒ»

Թէև իր արդիական իմաստով «Աթոռի կռիւ»ը կամ «ազդեցութեան պայքար»ը արդարանալի, օրինական և պիտանի է այսու ամենայնիւ մենք զայն կը կիրարկենք այնքան միայն որքան հարկաւոր է սխալ գործելակերպէ յառաջ գալիք հանրային չարիք մը խափանելու, ո՛չ թէ կուսակցական գերակայութիւն կամ միրապետութիւն հաստատելու համար։ Արդարեւ մենք համոզուած ենք որ Հայաստանի նախնական քայլերուն մէջ տիրապետելու նպատակաւ մղուած «Աթոռի կռիւ»ը, «ազդեցութեան պայքար»ը վնասակար է և մեր ամենէն թունդ հակառակորդներն անգամ գոնէ ներքնապէս պիտի խոստովանին թէ մենք ո՛չ այդպիսի նպատակ ունեցած, ո՛չ ալ ատանկ ձեռնարկ մը փորձած ենք։

Մեր այս համոզումը չոր պարզ իրողութեան մը վրայ հիմնուած է, այսինքն թէ մեր կուսակցութիւններէն և ոչ մին լոկ իր շարքերուն մէջէն կրնայ հայթայթել Հայաստանը կառավարելու համար պահանջուած մարդիկը, զի մեր ամենէն աւելի տարածուած կուսակցութիւնն անգամ տակաւին անչափ մասը կը կազմէ ժողովուրդին։ Ապագային, երբ մեր ազգին մէջ քաղաքացիական դաստիարակութիւնը ծաւալի մեր այս կամ այն կուսակցութիւնը թերեւս այնքան ուժով զօրանայ որ կարենայ իր մէջէն հայթայթել ազգին բոլոր վարիչները, բայց հիմա տակաւին այդ ժամանակը հասած չէ, հետեւաբար երբ մեր նախնական քայլերուն իսկ կուսակցական տիրապետութիւն հաստատենք՝ հայրենիքի շահերուն մեծապէս վնասած կ'ըլլանք, զի այդ պարագային պիտի հարկադրուինք շատ կարեւոր պաշտօններ անյարմար և անկարող մարդերու յանձնել, երբ ուրիշ կուսակցութիւններու կամ չէզոք շարքերու մէջ այդ պաշտօններուն կատարելապէս յարմար և իրենց կարողութեան փորձը տուած մարդիկ կրնան գտնուիլ։ Ուրեմն մեր նշանաբանը ըլլալու է «Յարմար մարդը յարմար տեղը» (The right man in the right place). — Եւ ասիկա ընել կարենալու համար կուսակցութեանց և չէզոքներու համագործակցութիւնը անհրաժեշտ է, զի առանց այդ համագործակցութեան Հայաստան չի կրնար օգտուիլ իր բոլոր զաւակներուն ձիրքերէն և կարողութիւններէն։

Պատճառներ ունինք համոզուելու սակայն որ համագործակցութիւն պարտադրելու համար պէտք է մեր շարքերը զօրացնենք, զի աշխարհի մէջ օրէնք դարձած է որ ույժ չունեցողին կարեւորութիւն չընծայուիր։

Ահա թէ ինչ կերպով կ'ըմբռնենք և կը կիրարկենք մենք, ներկայիս, «Աթոռի կռիւ»ը, ինչ որ բոլորովին տարբեր է Բրօֆ. Գայաեանի ըմբռնած կամ մեզի վերագրած «Աթոռի կռուէն»։

Լ. Մ.

Վաղարշ Ափերեան

ԹԱՓԱՌՈՒՄՆԵՐ

Տարիներ առաջ՝ հին բարեկամի մը պէս՝ ձեռքս կը կարկառեմ նորէն «Արեւ»ին։ Պալքանեան պատերազմին վաղորդայնին՝ հրաւէր կ'առնայի թերթին խմբագրապետ Սուրէն Պարթեւեանէ աշխատակցելու անոր, Պոլսական լուրերով, ան ատեն թերթը կը հրատարակուէր Գահիրէ «Յուսաբեր Արեւ» անունին տակ, ու նորէն վերնագիրը նոյն էր, ինչպէս և այսօր։

Արիւնոտ այս երկրին մէջ (ուր բոլոր պատերազմի ընթացքին, սպանդը, նահատակը, թուրք եաթաղանը, ահաւոր աւերներ գործեցին հայութեան մէջ) կեանքը նոյնը, հոգեբանութիւնը նոյնը, և իրերու կարգը յարատեւօրէն անփոփոխ։

Տարիներ առաջ՝ այսպէս, երբ գրիչը վերստին ձեռք կ'առնեմ խարանելու համար անսուր հոգեբանութիւններ, և ցեղին սիրտին վրայ բացուած արիւնոտ վէրքերէն առջև ալ, կը տեսնեմ որ նորէն, իրարու չենք գրկախառնուիր, կը մնանք իրարմէ, վէճեր ու հին կազեր, ոտնոր սերմանելով զգալուած։

Օրինակ կ'ուզէ՞ք, բայց կը վխտան անոնք մեր շուրջը ամէն օր ամէն վայրկեան։

Համերաշխութեան բովանդակ փորձերը կը վիժին Երեւանի մէջ, Պոլսական թերթեր՝ իրար կ'աքացեն, ու անդին, Արաբիոյ աւազուտներուն վրայ, հարէմներու ամրափակ փեղկերուն ետև, բազմահազար որբեր կը մնան անպաշտպան ու անտիրական, աքսորանքի արեւոտ ճամբաները, խոտերն անանձման քառուղիին վրայ թեւածալ ունկուն, շուար ու մոլորուն։ Չերեանի մը պայքարումները պիտի բուժէի՞ն, ազգին այդ խլեակները ամփոփելու, վերապրեցնելու, և փրկութեան փարոսը առաջնորդելու համար, եթէ մենք ամէնս ալ միասիրտ ու միակամ չի բոլորուէինք, մեր կարողութեան սահմաններուն մէջ օգտագործելու պատմական պահը, ուր կ'ապրինք, ու վայրկեանէ վայրկեան ցեղին ազատագրումին կ'սպասենք անձկագին ու հեւասպառ ոգորումներով։

Կիլիկիոյ մէկ ծայրէն միւսը՝ նոր խաղքի մը, անագանքի մը գանգիւնը կը սաւառնի, տասնեակ հազարներով ինկան նորէն, մինչդեռ Ամերիկայի մէջ և այլուր, տարիներէ ասդին Հայ դատին տաժանքոտ ուղիին մէջ հոգեմաշ տքնումներու ենթարկուող հայ վերջին Պօղոս Նուպար մը սեւցնել կը ջանան, ինչ մաղձ է աս, ինչ թունաւոր մախանք որ կայ ու կը տիրէ մեր հոգիներուն վրայ, ուժերը ջլատելու տարիքան։ Փասաբժանանի բաց նամակները զայրոյթ և քամահրանք միայն կրնան արթնցնել իր անձին համար. ազգը միաբերան ու միաձայն, անտարակոյս խորին ակնածանք և երախտագիտութիւն միայն ունի Նուպարին հանդէպ։

Ուրիշ արհամարհելի կողկողծիւն մըն է նաև, Ամերիկայի մէջ Անդրանիկի անձին շուրջ յարուցուած պայքարը, Անդրանիկ, այլապէս բարձր ու հիանալի իր քաջագործութիւններով կասուած մը շինած է իրեն համար ազգին կուրծքին մէջ, և թունաւոր լորձունքներով չէ որ պիտի գալթէ այդ փառայեղ պատուանդանը։

Ասդին, Պոլսական հորիզոններուն տակ՝ ուրիշ հոգեր ուրիշ մտածումներ չեն որ կը տագնապեցնեն կուսակցական շարքերը։

Ապահովաբար փոխանցումի շրջան մըն է որ կը բոլորենք, և հիմա է որ կը դարբնուին (վաղը ունենալու, ընծրելու դրամխ) պետական կազմի մը հիմքերը, ու ճիշդ այդ պահուն՝ ապահովաբար, Պոլսի երեսփոխանական ընտրութիւնները կրունցուցած պիտի ըլլային, իրենց վաղեմի արժէքներն ու կշիռները, և սակայն հոն ալ երեւան եկաւ այն ախտանիշը, որ անհամերաշխութեան մը դրօշմը կը կրէ։

Դաշնակցութիւնը ճանչցուած էր՝ չափաւորականութեան միջնաբերդը։

Եւ Դաշնակցութեան նման կեդրոնէ մը կարելի չէր յուսալ իր այս հաւասարին, համոզումներուն դէմ դաւաճանութիւն, բայց, երեսփ. ընտրութիւններու արդիւնքը, ցոյց տուաւ որ, չափաւորական տարրը, կը մնայ միշտ անկազմակերպ, և անտարբեր իր ազգային պարտքին հանդէպ։

Անտարակոյս, երեսփոխանական ընտրելիներու ցանկերուն մէջ, քիչ բացառութիւններով, լաւագոյնն էր Ռամկավար կուսակցութեան թեկնածուները, թէև հոն ալ սպրդած ըլլային անծանօթներու անուններ, և սակայն, այդ ցանկին մէջ կ'երեւային անուններ ներոպէս, Օհանեանի և Եզնուորդ Շիրինեանի, առանց յիշելու ազգային անխոնջ գործիչ մը, և, երկրորդը եղաւ Շիրինեան նմանտաղէտ մը. ինքն էր որ, Օրմանեանի պատրիարքութենէն առաջ՝ երբ Սահմանադրութիւնը հաչեկուեցաւ Թուրքիոյ մէջ, իբրև Տնտես. Խորհուրդի Ատենապետ՝ ձեռք առաւ Պատրիարքարանի նիւթականը, և անխոնջ ջանքերով, Պատրիարքարանի բովանդակ պարտքերը մաքրելէ վերջ՝ հասոյթի և ծախքերու հաւասարակշռումով, ձեռք բերաւ պիւտճէի հաւասարակշռութիւն, և հասոյթներու աւելութիւն։

Անիկա անձնահարեց զեղծումները, մաքրագործեց նպաստընկալ ուսանողներու շարքերը, որոնք ազրուկի պէս փակած ազգին կուրծքին՝ մեծամասնաբար իրենց հեշտախտաբոյր զինքերնուն ծախքերն է որ կ'առնային Պատրիարքարանի անուանէն, և այս կամ այն կուսակցութեան պաշտպանութեանը տակ, վէճացուցին զինքը. ուրիշ ան հեռացաւ Տնտես. Խորհուրդէն ալ, ազգային շրջանակէն ալ, բայց կը մնար կամքի ու կորովի տէր երեսփոխան մը, որ իր հարցապնդումներով դէմերուն կը շուարեցնէր Դաշնակցական վարչութիւնը։

Ո՞ւր էր ու ազգը գիտնար այս երկու տիպար երեսփոխաններու արժանիքը գնահատելու կերպը և վերընտրէր զիրենք։

Բարեկենդանի կիրակին հանդիպող Գաւառքէօյի ընտրութիւնները կատարելապէս հիասթափեցուցին, բարեկենդանային խաղ մը տասնեակպէս, և չափաւորականներուն այդ միջնաբերդին մէջ, պահպանողականներու ընդարմացումին, անտարբերութեան հետեւանքով ընտրուեցան նշանաւոր անծանօթներ որոնք կը թուի թէ ոչ մէկ գիտակցութիւն ունին ազգային կեանքին։

Ազգային անցուդարձերու գլուխը խտացած է որ հոս կը նշեմ, Պոլսեցիներու, Պոլսական լրագրական շրջանակին մէջ, կատարեալ անգիտութիւն կայ Եգիպտոսի անցուդարձերու մասին, արտասահմանի բովանդակ գաղութները, որ հորիզոնին տակ ալ որ գտնուին անոնք, պէտք է սերտ գործակցութիւն ունենան Պոլսի հետ, որ երկար տարիներէ ասդին հայութեան ղեկավար կեդրոններէն մին ճանչցուած է ընդհանրապէս։

ԳՐԻՍՄԱԿ

ՀԱՅ ԵՒ ՀԵԼԼԷՆ ԵՂԲԱՅՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Յունաց անկախութեան տարեդարձը

ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Վիճակիս Առաջնորդ Տ. Թորգոմ Եպիսկոպոս ընկերակցութեամբ Տ. Մամբրէ քահանայի Թեմական ատենապետ Տիար Լեւոն Աստուրի և Քաղաքական անդամներէն Տիար Ա. Փօնձաբեանի այսօր ներկայ գտնուեցաւ գոհաբանական մաղթանքին, որ տեղի ունեցաւ հելլէնական ազգային անկախութեան տօնին առթիւ, քաղաքիս Ս. Կոստանդիանոս եկեղեցւոյն մէջ։

Հայ ազգին կողմէ եղած այս պաշտօնական մասնակցութիւնը մեծ ազդեցութիւն բրաւ ամբողջ ներկայ ժողովուրդին և եկեղեցական ու դիւանական մարմիններու վրայ։ Իր ողջունէն ճառէն յետոյ, զոր ամենէն վերջը խօսեցաւ, դեսպանը յատուկ շնորհակալութիւն յայտնեց այս առթիւ, և երկիցս կեցցէներով թնդացնել տուաւ տաճարը, հայ ազգին հայկական նորածին Պետութեան և Հայոց յոյսերուն ամբողջական իրականացման համար։

Առաջնորդ հայրը և իրեն ընկերացող ժողովականները եկեղեցւոյ մէջ նոյն իսկ դեսպանին յայտնեցին հայ հասարակութեան շնորհաւորութիւնները և շնորհակալութիւնը Հայոց վերաբերմամբ կատարուած համակրական արտայայտութեան համար, յետոյ այցելեցին նաև հելլէնական դեսպանատունը։

Եկեղեցիէն դուրս ելած առեններնին, յոյն ժողովուրդը ինքնաբերաբար կրկնեց մեծարանքի նոյն արտայայտութիւնները։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԷՋ

Յունաց անկախութեան տարեդարձը որ ամսոյս 7ին պիտի տեղի ունենար՝ յետաձգուած էր ամսոյս 12ին, Զատկի երկրորդ օրուան որ կը զուգադիպէր «Շամ էլ Նէսիմ»ի եգիպտական տօնին։

Նոյն օրը, Ազգ. Առաջնորդարանի կողմէ Արժ. Տէր Ռուբէն քահանայ Գաբրիէլեան, Թեմական Ժողովոյ Ա. Ատենադպիր Տիար Թեւամակ պէյ Թիւթիւնճեան, Քաղ. Ժողովոյ ատենապետ Տիար Լ. Մկրտիչեան և անդամներէն Տեարք Աղնաւուրեան, Իփէքեան, Օհաննէսեան ներկայ գտնուեցան Եվանկէլիզմօս եկեղեցւոյն մէջ կատարուած գոհաբանական աղօթքին։ Թեմական Ժողովոյ ատենապետ Աղն. Միքայէլ պէյ Բէյլեան անձնական տկարութեան պատճառաւ բացակայ էր։

Հայոց պատգամաւորները ընդունուեցան եկեղեցւոյ դահէն յունաց Թաղ. Խորհուրդի անդամներուն կողմէն և առաջնորդուեցան դասը, պատրիարքական աթոռէն քով։ Քիչ յետոյ, յոյն հասարակութեան նախագահ Պ. Միքէլ Սալվակօ եկաւ Հայոց պատգամաւորներուն ձեռքը սեղմել սիրալիր։

Իր բարեմաղթութիւններուն մէջ՝ Յօթենա Պատրիարք յիշեց նաև Հայոց Ազգը և ըսաւ՝ [illegible] է ազատութեան և անկախութեան [illegible] տօնը Հայոց ալ տօնն է միանգամայն։

Ցաւօրտ եկեղեցական արարողութեանց յունաց ընդհանուր Հիւպատոսը եկաւ սեղմել Հայոց ներկայացուցիչներուն ձեռքերը և յոյն յայտնեց որ անոնք անշուշտ ներկայ կը գտնուին նաև հիւպատոսարանի ընդունելութեան։ Հայերը պատասխանեցին որ այդ բանը իրենց համար հաճելի պարտականութիւն մը կը նկատեն։

Եկեղեցիէն դուրս ելլելուն՝ Հայոց պատգամաւորութիւնը հաւաքուած յոյներու կողմէ համակրական ցոյցերու առարկայ եղաւ։ Շատեր աղաղակեցին՝ «Կեցցէ՛ Հայաստան» և ի պատասխանի հայ պատգամաւորները գոչեցին՝ «Կեցցէ՛ Յունաստան»։

*

Հիւպատոսարանի ընդունելութեան դահլիճին մէջ Յունաց Ընդհ. Հիւպատոսը անձամբ շամպանիա հրամցուց Հայ պատգամաւորներուն և անոնց կենացը խմեց։

Յետոյ Քաղ. Ժողովոյ ատենապետը յանուն Եգիպտահայ գաղութին հետեւեալ բանախօսութիւնը արտասանեց։

«Տէր Ընդհանուր Հիւպատոս,

«Այս երկրորդ անգամն է ահա որ ամենամեծ պատիւը կ'ունենամ յանուն Աղեքսանդրիոյ Հայոց խօսք առնելու սոյն տօնին պաշտօնական նոյնքան եւ ընտանեկան, վարդագեղ փառաւորապէս ռամկապետական միջնորդին մէջ եւ նմանօրէն հայրենասիրութեամբ տոգորեալ հանդիսականներու առջեւ որպէսզի Ձեզի բերեմ, Հելլենաց անկախութեան այս փառաւոր տարեդարձին առթիւ, տեղւոյս հայ գաղութին համակրութեան հաւաստիքը եւ եղբայրական ողջոյնը։

«Հելլենաց անկախութիւնը»...: Որպիսի՜ ցաւագին եւ միանգամայն որպիսի՜ յուզիչ յիշատակներ կ'արթնցնեն ամէն յոյնի սրտին մէջ սոյն մոգիկ այս զոյգ մը բառերը։

«Ի՜նչ ցաւագին տառապանքներ, ի՜նչ վայրագ կոտորածներ, բայց միւս կողմէն, ի՜նչ հերոսութիւններ, որպիսի՜ դիւցազնական պայքարներ, զոհողութեան եւ անձնուրացութեան որպիսի՜ շինիչ օրինակներ...:

«Անոնք որ մեզի պէս դարերով գերութեան տառապանքներուն մէջ տուայտեցան եւ հազուագիւտ յամառութեամբ մը իրենց ազատութեան համար կռուեցան՝ անոնք միայն կրնան լիովին ըմբռնել իմաստն ու տարողութիւնը այն անկախութեան զոր դուք այսօր կը տօնէք եւ որու մասին ամէն կերպով իրաւունք ունիք հպարտանալու։

«Մեր գաղութը սոյն հայրենասիրական արտայայտութեան առանձին ցնծութեամբ կը մասնակցի այն համոզումով որ մեր երկու ժողովուրդներուն նախասահմանը այլեւս անխախտելիօրէն զուգորդուած է Միջերկրական Արեւելքի մէջ՝ ուր անոնք կոչուած են եղբայրական համերաշխութեամբ աշխատակցելու, ո՛չ միայն հասարակաց թշնամիին դէմ նախանձայոյզ զուգորդութեամբ պաշտպանելու համար այնքան սուղ գնուած իրենց ազգային սրբութիւնները՝ այլ նաեւ Արեւմտեան Մշակոյթը եւ Քաղաքակրթութիւնը ներմուծելու եւ զարգացնելու համար Թուրքերէն վերաշարժուած այս երկիրներուն մէջ զոր Թուրանին կործանարար ոգին աւերակ դարձուցած է....

«Մեր երկու ժողովուրդները բնազդօրէն զգացին այն հրամայական դերը որ իրենց վերապահուած է Արեւելքի մէջ, անոր համար ինչո՞ւ մոռնալ երկու տարի ի վեր անոնք առիթ չեն փախցուցեր իրարու մօտենալու եւ հետզհետէ ամրապնդելու իրենց եղբայրակցութեան կապերը։ Ես յուսամ եւ համոզուած եմ որ այս միութիւնը որ աւելի հաստատուն է քան գաւառ դաշինքներ, վասնզի այս միութիւնը իր մէջ կեղծ ու պատիր բան չունի, վասնզի անիկա մեր երկու ժողովուրդներուն վեհապետական կամքին եւ միահամուռ զգացմունքներուն ամենաքաղցր արտայայտութիւնն է.....

«Եւ արդէն, ո՛չ ապաքէն Պ. Վենիզելոս, Յունաստանի նախարարապետ վարող այդ անձնազոհ պետական անձնաւորութիւնն անգամ, հայկական դատին այնքան արդիւնաւոր օժանդակեց՝ ցոյցը իր սրտի ազնուութեամբ ոչ նուազ ալ իր հայրենասիրական պայծառատեսութեամբը, օժանդակութիւն որ բոլոր հայ սրտերը գերեց եւ զանոնք յաւիտենական երախտագիտութեամբ բոցացուց։

«Թո՛յլ տուէք ուրեմն, Տէ՛ր Ընդհանուր Հիւպատոս որ այս հայրենասիրական փառաւոր հանդէսէն օգտուելով խնդրեմ Ձեզ մէ որ բարեհաճիք ընդունիլ եւ Նորին Հելլենական Վեհափառութեան կառավարութեան հաղորդել տեղւոյս հայ գաղութին ամենաանկեղծ եւ ամենաջերմ մաղթանքները Յունաստանի մեծութեան եւ բարօրութեան համար, ինչպէս նաեւ մեր յուզեալ երախտագիտութեան հաւաստիքը այն ամէն ծառայութեանց մասին զորս ազնիւ յոյն ազգը եւ իր արժանաւոր ներկայացուցիչները մատուցին մեր դատին։ «Կեցցէ՜ Յունաստան»։

Այս բանախօսութիւնը որ արդէն քանիցս բուռն ծափահարութիւններով ընդմիջուած էր՝ «Կեցցէ՛ Հայաստան» աղաղակներով և որոտընդոստ ծափերով վերջացաւ։

Անմիջապէս յետոյ, Պ. Ընդհ. Հիւպատոսը բարեհաճեցաւ հետեւեալ կերպով պատասխանել։

«Տիար Ատենապետ,

Զափազանց յուզուած եմ համակրանքի այն խօսքերէն զորս բարեհաճեցաք արտայայտել իմ ազգիս համար յանուն տեղւոյս հայ գաղութին և զորս պիտի փութամ հաղորդել իմ կառավարութեան։

«Ինծի կը թուի որ մեր անկախութեան այս տօնը կերպով մը ձեր ալ ազգային տօնը կարելի է նկատել, որովհետև մեր երկու ազգերը դարերով քով քովի տառապեցան ու չարչարուեցան միեւնոյն հասարակաց անգութ թշնամիին ճիրաններուն տակ, այնպէս որ անցեալ մէկուն ուրախութիւնը միւսին ալ ուրախութեան համանիշ է։

«Կատարելապէս իրաւունք ունիք մտածելու թէ մենք՝ ինչպէս դժբաղդութեան օրերուն միասին տառապեցանք՝ նոյնպէս ալ վերականգնումի օրերուն մէկտեղ պիտի աշխատինք և դուք կրնաք կատարելապէս վստահիլ յոյն ազգին անկեղծ և սիրալիր համագործակցութեան։

«Ես վստահ եմ, միւս կողմէն, Տիար Ատենապետ, որ հայ ազգին դժբաղդութեանց վախճանը եկած է այլեւս և հեռու չէ ժամանակը երբ մենք ալ մեր կարգին ձեր պաշտօնատեղին պիտի գանք՝ միասին տօնելու համար Հայաստանի անկախութեան տարեդարձը։

«Կեցցէ՛ Հայաստան...» Ընդհանուր Հիւպատոսին այս բանախօսութիւնն ալ բուռն ծափերով ծածկուեցաւ և կրկին տեղի տուաւ հայանպաստ ցոյցերու։

Այս ընդհանուր խանդավառութեան մէջ հայոց պատգամաւորութիւնը հրաժեշտ առնելով մեկնեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՕՆԻԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Սեպհական հեռագիր «Արեւ»ի

Երէկ առաւ հետեւեալ հեռագիրն առցանք Լոնտոնի մեր մասնաւոր թղթակիցէն։

Լոնտոն, 8 Ապրիլ 1920

«Ազգերու Ընկերակցութեան խորհուրդը այդ նիստ կը գումարէ սոսկ Հայաստանի հոգատարութեան հարցով զբաղելու համար։

Երեկ Պաշտօնը, Նուպար եւ Անտոնեան ընդունուեցան Արտաքին Գործոց նախարարէն։

Նուպար Բարիզ վերադարձաւ։

Չորոյց կայ թէ Հոլանտա պիտի ընդունի Հայաստանի հոգատարութիւնը, եթէ իրեն առաջարկուի։»

Լոնտոն, 11.— Ազգերու Ընկերակցութեան Խորհուրդը նկատի առաւ Լորտ Րօպէրթ Սէսիլի մէկ տեղեկագիրը Հայկական Պետութեան պաշտպանութեան եւ պահպանութեան մասին։ Նկատելով որ Ազգերու Ընկերակցութիւնը պէտք եղած նիւթական եւ զինուորական միջոցներէն զուրկ է՝ որոշուեցաւ թելադրել որ Գերագոյն Ժողովը Փինանսական առժամեայ կարգադրութիւններ ապահովէ եւ այդ պարագային զմուար չըլլար հոգատար պետութիւն մը գտնել Հայաստանի համար։

Րիւթէր մասնաւոր

ԱԶԳԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐԱԿ. ԺՈՂՈՎԸ

Բարիզ, 12.— Ազգերու ընկերակցութեան ժողովը ընդունեցաւ Հայաստանի մասին ներկայացուած տեղեկագիրը որ կը նախատեսէ զինուորական եւ տնտեսական օգնութեանց անհրաժեշտութիւնը՝ ի պաշտպանութիւն Նոր Պետութեան։ Ան ընդունեցաւ նաեւ Թուրքիոյ մէջ փոքրամասնութեանց մասին տեղեկագիրը։ Հայաստանի ներկայացուցիչ Պօղոս փաշա Նուպար ժողովին կը մասնակցէր։

«Հավաս»

ՀԱՅԿ. ԲԱՆԱԿԻՆ ՆՈՐ ՅԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐԸ

Շուշի, Խանքէնտ եւ Ասկերան գրաւուած

(Հեռ. «Ահրամ»ի Գործակալութեան)

Լոնտոն 8.— «Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հաստատէ թէ հայ մամուլին առաջած լուրերու համաձայն, Թաթարները յարձակում գործած են Ղարաբաղի վրայ, ուր Հայերը զօրաւոր դիմադրութիւն մը ցոյց տուած են։

Միեւնոյն ժամանակ Զանգեզուրի մէջ տեղի ունեցած են օրինաւոր բաղխումներ։ Հայերը հակայարձակումի դիմելով գրաւած են Ասկերանի կիրճը, Շուշի քաղաքը եւ Խանքէնտը, որ կը գտնուի Շուշիի հիւսիսակողմը։

ԿԵԱՆՔԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԷՋ

Երուսաղէմ, 4 Ապրիլ 1920

Արմաշի միաբան Խորէն Արքեպս Թաշճեան անցեալ տարուոյ Նոյեմբերի վերջերը մեկնած էր Երուսաղէմէն, հաւաստիացնելով թէ Ամերիկա կ'երթայ ուսումը կատարելագործելու։ Անկէ մէկ ամսոյ չափ առաջ տարածայնուեցաւ թէ Երուսաղէմի մօտիկ Պէյթ Ճէմալ-կոչուած գիւղը Սալէզեան Միաբանութեան վանքին մէջ տեսնող եղած է զինքը, որուն այն ժամանակ չատեր չուզեցին հաւատք ընծայել։ Դժբախտաբար այս տարաձայնութիւնը իրականացաւ, երբ յիշեալը մի քանի օր առաջ լաթին վարդապետի փիլոնով ու տարազով քաղաքս եկաւ, եւ նոյնիսկ համարձակեցաւ քանի մը ժամ հայոց վանքը անցնել, եւ յետոյ վերադարձաւ իր տեղը։ Ինքը կը յայտարարէ եղեր թէ նպատակ ունի Հռոմ երթալ, առոր համար այժմէն իտալերէն կ'ուսանի։

Լաթինաց Զատկական տօներու առթիւ այս Ս. Յարութիւն Տաճարի մէջ տեղի ունեցող արարողութեանց եւ թափօրներուն կը մասնակցէր, լաթինական ճերմակ շապիկ մը հագած։

Խորէն Արքեպսի այս արարքը ցաւ եւ ախտութիւն պատճառեց եւ չափազանց յոռի տպաւորութիւն մը թողուց այստեղ ամէնուն վրայ, մանաւանդ որ Ս. Աթոռոյ մէջ առաջին օրէն խաժ ու տարբերութիւն չէր եղած եւ խնամք ու փափկանկատ վերաբերմունք մը ցոյց տրուած էր իրեն հանդէպ։

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Ցառաջիկայ շաբաթ օր, Ապրիլ 17, Խրիմեան Հայրիկի Ծննդեան Հարիւրամեակն է, որովհետեւ 18ի կիրակին թէ Գահիրէի եւ թէ Աղեքսանդրիոյ մէջ ընդհանուր Մեռելոցի յատկացուած է, տօնաբերուած է որ միւս յաջորդ կիրակիներուն միաժամանակ կամ յաջորդաբար Հոգեհանգստեան պաշտօն եւ պաշտօնական հանդէսներ կատարուին Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ մէջ։

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳՈՐԾ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Հանգանակութիւն Տիկնանց Կեդր. Ցանձնախումբը խորին շնորհակալութեամբ առաջած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները, Կիլիկիոյ վերջին աղէտներուն առթիւ։

Ն. Բ. Սուլթան 2000, Զուրի Ընկերութիւն 10,000, Սիւքրրի եւ Ռաֆֆինոյի 2500, Քէս Խիօթէքէա 1000, Տեարք Գ. եւ Կ. Մելքոնեան 2000, Վահմ. Ժօզէֆ Սապա փաշա 400, Մ. Լեւի Աւրմ 200, Տ. Գ. Արմէնեան 200 ղրշ. ազ.

∴

Դժնուէթեամբ վեր կը հանենք թէ Բարեգործականի Գահիրէի Տեղ. Մասնաժողովը, որուն գործունէութեան դաշտն է ամբողջ Եգիպտոսը՝ բացի Աղեքսանդրիայէն, իր բոլոր կազմով վերահաստատուած է իր պաշտօնին մէջ, ինչպէս գընահատութեան այն ծառայութեանց համար զոր յարգելի ժողովականները կը մատուցանեն անձնուիրաբար, եւ թէ, այդ գործունէութեան աւելի մեծ մղում մը տալու մտադրութեամբ, իր կազմին վրայ աւելցած են երեք կարեւոր ուժեր՝ Տեարք Հայկ Խնայէթեան, Սենեքերիմ Եազըճեան եւ Գրիգոր Սէֆէրեան։

Տեղ. Մասնաժողովի Դիւանը կազմըւած է հետեւեալ կերպով. Տ. Հ. Խնայէթեան ատենապետ, Տ. Յ. Քէմհաճեան փոխ-ատենապետ, Տ. Միհրան Ճիվանեան ատենադպիր, եւ Տ. Յովսէփ Սինանեան գանձապետ։

∴

Կը փնտռուին.— Խարբերդի Մեզիրէցի Աննա, եւ իր զաւակները Անդրէաս Հանիպէկ եւ Փայլածու Նալպանդեան, որ Մեզիրէէն աքսորուած էին Տէր-Զօր եւ յետոյ Հալէպ անցած էին։ Դիմել Հ. Բ. Ը. Միութեան Կեդրոնատեղին, Գահիրէ։

∴

Միութեան Որբանոցներուն պաշտպանութիւնը

Կիլիկիոյ ներկայ անապահով վիճակէն յուզուած, Կեդր. Վարչ. Ժողովը հեռագրով մը դիմում կատարած էր Զօրավար Կուրօյին եւ Գնդապետ Պրէմոնին՝ մասնաւորապէս Բարեգործականի Մերսինի, Տէօրթ-Եօլի եւ Հաճընի Որբանոցներուն եւ հիւանդանոցներուն պաշտպանութեան համար։

Հաճոյքով կը լսենք թէ Տէօրթ-Եօլ ժամանած է Ֆրանս. զրահաւոր մը, որուն հրամանատարը անձամբ այցելած է Միութեան Քելէկեան Որբանոցը եւ ապահոված է յայտնելով թէ զրահաւորը մասնաւորապէս Որբանոցին պաշտպանութեան տրամադրուած է։

Որբանոցին Պօ.-ութիւնները պատուհաներ եւ մարզանքներ բրած են, որոնց մէ զգացուած, հրամանատարը գոչած է. «Կեցցէ Հայ Ազգը, կեցցէ այս որբերը այս առանձնին բերող Հայկ. Բարեգ. Միութիւնը, կեցցէ այս Միութեան Գործութեները»։ Ինք ու հետեւորդները ծափահարութեամբ մեկնած են Որբանոցէն, վանգի պահուն Որբանոցին կողմէ աղըւերլիք նշանները բացատրելէ վերջ։

∴

Ցաւակցում մը

Անկեղծ հաճոյքով կ'իմանանք թէ մեր սիրելի բարեկամ Տ. Տիգրան Հաճընեան, անօրէն Մելքոնեան Գործատան, որ բաղաքոր գործաւորներու կողմէ բիրտ յարձակման մը ենթարկուած էր, բոլորովին ապաքինելով իր տկարութեանց ելած է։

ԱԶԳ. ՌԱՄԿԱՎ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԸ

(Հեռագիրներ)

Ազգային Ռամկավարական Կուսակցութեան Ամերիկայի շրջանակին կողմէ, Նահանգ. Վարչութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ղրկեց Միացեալ Նահանգաց Կառավարութեան։

Պօսթօն, 6 Մարտ 1920

Քարտուղար Բօլք

Սրկյս Տիփարթմէնթ,

Ուաշինկթըն, Տ. Ք.

Կը խնդրենք որ կառավարութիւնը ուշադրութիւն ընծայէ թէ Հայաստանի քաղաքներուն մասին զրոյցներ, Կիլիկիոյ կոտորածներն եւ ամբողջ Հայաստանի վրայ տակաւ վտանգը, հակառակ Դաշնակից Պետութեանց կողմէ պատերազմի տեւողութեան միջոցին եղած խոստումներուն եւ Զինադադարի ապահովութեանց խորունկ ցաւով եւ բուռն յուզում բերած են Միացեալ Նահանգաց հայ քաղաքացիներուն միջեւ։ Կը խնդրենք անմիջական զինուորական պաշտպանութիւն։

Հայ Ազգ. Ռամկ. Կուսակցը.

Նախագահ

Հետեւեալ հեռագիրը ղրկուած է Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ վարչապետներուն, Մարտ 6, Շաբաթ օրուան թուականով։

Կիլիկիոյ Ջարդերը՝ դաշնակից ուժերու ներկայութեամբ եւ հակառակ զինադադարի երաշխաւորութեանց խորունկ ցաւով եւ բուռն յուզումին հաս։ Հայ ժողովուրդը կը պահանջէ անմիջական զինուորական պաշտպանութիւն։ Կը պնդենք Ամբողջական Հայաստանի Անկախութեան վրայ։

Հայ Ազգ. Ռամկ. Կուսակցը.

Նախագահ

Հեռագիր Լօրտ Գրայսի

Պօսթօն, 6 Մարտ 1920

Կիլիկիոյ կոտորածները դաշնակից զինուորներու ներկայութեամբ, եւ հակառակ զինադադարի ապահովութեան համար տրուած երաշխաւորութեանց, խորունկ ցաւով եւ բուռն յուզումին հաս։ Կը վստահինք ձեր անընդհատ արիական ջատագովութեան օգնելու համար Հայկական խնդրոյն արդար լուծման։ Հաղորդեցէք մեր երախտագիտութիւնը նմանապէս ձեր զարծ ակիցներուն, մասնաւորապէս Գորտ Սէսիլի, Օ'Գօնըրի։ Հեռագրեցինք դաշնակից դահլիճներու։

Հայ Ազգ. Ռամկ. Կուսակցը.

Նախագահ

Համիմատ հեռագիրներ ղրկուած են նաեւ «Թայմզ»ի եւ «Թան»ի խմբագրութեանց։ Ազգ. Պատուիրակութեան ղըրկուած էր Փետր. 28 թուականաւ հեռագիր մը, որ կարեւոր խրատութիւն մը մատնանիշ ընելով կը պահանջէր կրճատում չընդունիլ Հայաստանի սահմաններուն մէջ։ Տեղեկութիւն հաղորդուեցաւ նաեւ այս հեռագիրներու մասին եւ դիտել տրուեցաւ որ Ամերիկեան հանրութեան կործիքին մէջ մեր դատին ի նպաստ շարժումը կ'աճի հետզհետէ։ Աս այժմ պատեհ չենք նկատեր այս հեռագիրներու հրատարակութիւնը։ Այս հեռագիրներէն զատ Ազգ. Ռամկավարական Կուսակցութիւնը առած է ուրիշ կարեւոր քայլեր եւ որոնց մասին հետզհետէ տեղեկութիւն պիտի հաղորդուի։

«Ազգ»

ԴԻՒԱՇԱՆ ՄԸՆ ԱԼ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Նոր առաջուած Պոլսոյ թերթերէն կը տեղեկանանք թէ Մարտ 28ին Պոլսոյ մէջ, պատանի ռkrorիսաի մը կողմէ, ատրճանակի քանի մը հարուածներով, սպաննուած է ծանօթ Վահէ Եսայեանը, որ իբր զրամը սիրանիի պաշտօնեայ պատերազմի աւեն շատ չարիքներ հասցուցած էր հայ ազ։

ԽԱԶԱԳՈՂ ՄԸ

Մեզի կը հաղորդեն թէ Արապեան անունով անձ մը, ամիսներէ ի վեր, հայրենիք վերադառնալու պատրուակաւ, գաւառացի ազգայիններու մօտ դիմումներ կը կատարէ եւ անոնց բարեսրտութիւնը կը շահագործէ՝ ինքզինքը յանձնարարուած ձեւացնելով դիմում կատարած անձանց բարեկամներուն կողմէ։

Կ'զգուշացնենք մեր ազգակիցները յիշեալ խաչագողին դէմ։

ԿԵԱՆՔԸ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՄԷՋ

Ատանայէն 5-6 քիլօմէթր հեռաւորութեամբ Քիրիճ Օճաղը գիւղին մէջ ամէն օր Թուրք չէթէները յարձակում կը գործեն եւ 15 հայ ու յոյն կը սպաննեն։ Նոյն գիւղէն 3 հոգի փախչելով անցեալ իրիկուն եկած էին Ատանա այս լուրը հաղորդելու համար։

Վերոյիշեալ լուրին վրայ աւելի գիւղեր մեծ յուզում կը տիրէր քաղաքիս յունական շրջանակներուն մէջ։

∴ Ստացուած տեղեկութեանց համեմատ Հաճընի մէջ 11 օրէ ի վեր կռիւները կը շարունակուին։ Հաճընի հայկական որբանոցին որբերը երէկ Ատանա փոխադրուեցան։

∴ Մեր տեղեկութեանց համեմատ Հաճընի մէջ կռիւները բուռն կերպով կը շարունակուին Թուրք չէթէներուն եւ Ֆրանսացի զինուորներուն ու Հայերուն միջեւ։ Կռիւներու մանրամասնութեանց մասին ո եւ է տեղեկութիւն չէ առաջուած, միայն կ'ըսուի թէ Թուրք չէթէները մշտապէս օգնական ուժ կ'ըստանան շրջանի գիւղերէն։

Պոզէնթի հայերը մօտ օրերս Ատանա պիտի փոխադրուին։

∴ Պոզանթիէն առաջուած տեղեկութեան մը վրայ երէկ Ատանայի մէջ զրոյց կը շրջէր թէ Մէվլէվիները Գոնիայի մէջ հաշտած են ակնյայտնեան թաղաւորութիւն մը յօրինելու հովանաւորութեան ներքեւ։

Ծ. Խ. Այս լուրը կուտանք վերապահութեամբ։

∴ Մէյտան Էքպէզի մէջ անցեալ օր Հայկական Լէգէոնի գումարտակներուն Ֆրանսացի երեք հօշուտակալ ենթասպաները Էքպէզի մօտերը որսի ելած ըլլալով՝ չէթէներուն կողմէ յարձակում կը կրեն ու կ'սպաննուին։ «Կիլիկիա»

∴ Ատանայէն կ'գրեն մեզ Սայրիլ 3 թուականաւ.

Այնթապ վերադրուուեցաւ Իսկէնտէրունէն ցամաք հանուած Ֆրանսական նոր ուժերու կողմէ։

Պօզանթիի շրջանին մէջ Ֆրանսական ուժերու վրայ յարձակում գործող մելլիճիներ մեծ կորուստներով ետ մղուած են։ Նոր ուժեր ալ ղրկուեցան այսօր այդ կողմերը։

Պաղչէի շրջանին մէջ կռիւները առաջ կացան։ Ֆրանսացիք Հարունիյէէն քաշուեցան Խարապ հայերուն նահանջ ապահովելէ յետոյ։ Պաղչէի մէջ Ֆրանսացի մը եւ երկու հայեր վիրաւորուեցան մօտակայ բլուրներէն արձակուած գնդակներէն։

Հասան Պէյլի (Ամանոս) պաշարուած է։ Հայերը զօրաւոր դիրքեր բռնած են եւ կ'սպասեն Թշնամիին։ Ֆրանսական նոր ուժեր ղրկուեցան Պաղչէ։

Հայկական նոր ուժեր կը ղրկուին Սիս։

Ատանայի Թուրք վալին ամէն ջանք կը թափէ հայոց հետ համաձայնութեան մը գալու համար։ Միւս կողմէ կ'ատուգուի որ չէթէներու գործունէութեան համաձայն մէկն է։ Հայերը կորովի եւ պատուաւոր ընթացք մը կը բռնեն ամէնուն հանդէպ։

Մերսին ցամաք հանուելու վրայ եղող Ֆրանսական ուժեր քիչ մը ապահովութիւն ներշնչեցին քրիստոնեայ բնակչութեան։

∴ Մերսինէն 7 Ապրիլին գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք հետեւեալ պզտիկ լուրերը.

Այսօր Ֆրանսական 3 զրահաւորներ ծովէն Սելեֆքէի ճամբուն վրայ 6 գիւղեր ռմբակոծելով այրեցին ու քանդեցին եւ վերադարձան Մերսինի առջեւ։

Ատանայի որբերը հոս պիտի գան, առաջին կառախումբը այսօր եկաւ։

Էգզէզ 12.000 հայ կայ եղեր. 150 կամաւորներ կը պաշտպանեն, Նոյնպէս Տէօրթ Եօլ շատ լաւ կազմակերպուած է, մինակ Ջուրի ճամբան կարելու պատասխանատուութեան համար հիմա հեռագրով 500 մեթրօ երկաթ խողովակ կ'ուզեն որ անյայտ տեղէ մը խողովակով իջեցնեն գիւղին ջուրը, խողովակները այսօր պիտի ղրկուին։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Ոգեկոչելով Օր. Զենոպիա Օհանեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի Որբախնամին կը նուիրեն, Տէր եւ Տիկին Գասպար Գըլճեան 100, Տէր եւ Տիկին Վաղարշակ Արբահամեան 100 ղրշ. ազ.

Տիկին Օհան եւ Կոստան Օհանեան, Օր. Տիգրանուհի Օհանեան, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Սեպիանեան, (Իզմիր) Այրի Տիկին Արմենուհի Գ. Օհանեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Եօժէն Բաքալեան եւ զաւակունք Տէր եւ Տիկին Լեւոն Կոկանեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Ասատ Ալլանեան եւ զաւակունք, Օր. Ազնիւ Կոկանեան, Տէր եւ Տիկին Հրաչեայ Մուրատեան (Պուրկազ), Կոստանեան եւ Գալապանեան ընտանիքները եւ համայն ազգականք, ցաւ խորօք կը ծանուցանեն մահը՝

ՕՐ. ԶԵՆՈԲԻԱ ՕՀԱՆԵԱՆԻ

իրենց դուստր, հօրաքրոջ եւ ազգականայ, որ իր մանկամարդ հասակին կնքեց ցաւոք 10 Ապրիլ առտուան, յետ երկարատեւ հիւանդութեան։

Ցուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ կիրակի օր եւ հանգուցելոյն մարմինը փոխադրուեցաւ Մարմինայի գերեզմանատան մէջ։

Խմբագրութիւնս այս տխուր առթիւ իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցելոյն պարագաներուն։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՎԻՃԱԿԸ

Աթէնք, 6.— Պոլսէն կը տեղեկացընեն թէ Տամատ Ֆէրիտ ընդունեցաւ կազմել դահլիճը որ պիտի բաղկանայ միծամասնութեամբ հակա-ժէօնթիւրք տարրերէ։ Սուլթանը ընդունած է խորհրդարանին եւ Ծերակոյտին ինչպէս նաեւ ազգայնական կազմակերպութեան լուծումը եւ դաշնագրի կնքումը համաձայն դաշնակիցներու պահանջին։

Հել. Գործ.

ՆՈՐ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՏՐՊԷՅՃԱՆԻ ՄԻՋԵՒ

Լոնտոն, 5 — «Թայմզ» Թէհրանի իր թղթակիցէն կը տեղեկանայ թէ զօր. Ճէմլինէգի որ Թաթար հանրապետութեան կողմէ կը կառավարէ Նախիջեւանը, տեղեկացուցած է Թէհրանի Թաթար դիւանագիտական ներկայացուցչին թէ 10,000 Հայեր Մարտ 18էն Նախիջեւանի վրայ յարձակեր են Օրտուպատի շրջանին մէջ։

Կռիւը տեւեր է մինչեւ 24 Մարտ, որմէ վերջ հայերը ետ քաշուեր են։

Օրտուպատ եւ Թաւրիզ փոխանականներով լեցուեր են։

Անկողմնակալ անձեր այն կարծիքը կը յայտնեն թէ Հայերու յարձակումը փոխվրէժ մըն էր Ագուլիսի գիւղերու Հայերուն հանդէպ ցոյց տրուած վերաբերմունքին։

«Ռ.»

ԳԵՐՄԱՆ ԶՕՐՔԵՐԸ ԿԸ ՔԱՇՈՒԻՆ

Պերլին, 11 — Կիսապաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ բոլոր զօրքերը՝ որոնց ներկայութիւնը այլեւս անհրաժեշտ չէ Ռուհրի շրջանին մէջ՝ արդէն սկսած են քաշուիլ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Բարիզ, 9.— Միացեալ Նահանգաց դեսպանը Պ. Միլլրանի հաղորդեց թէ Ամերիկեան կառավարութիւնը կը կարծէ որ Ֆրանսա լուրջ պատճառներ ունեցած պէտք է ըլլայ գերման քաղաքները գրաւելու համար, հետեւաբար կը խնդրէ Ֆրանսայէ որ այդ պատճառները բացատրէ Ամերիկայի։

Ռ.

ՊՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ՆՈՐԷՆ ԿԸ ՔԱԼԷ

Գրիւքսէլ, 12.— Հնարաւոր զօրաց գունդ մը դէպի Ֆրանքֆորթ մեկնեցաւ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻՋԵՒ

Բարիզ, 12.— Լորտ Տէրպի Պ. Միլլրանին յանձնեց անգլիական նօթան որ հաշտարար ոճով մը խմբագրուած է եւ թոյլ կուտայ յուսալու որ շուտով դժուարութիւնները հարթուին։

Պ. Միլլրան իրիկուան Լորտ Տէրպիի յանձնեց Ֆրանսայի պատասխանը։

ԹՈՒՐՔ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆՆԵՐԸ ՑՐՈՒՈՒԱԾ

Փարիզ, 13.— Իրատէ մը լուծեց խորհրդարանը։ Յեղափոխականները ցրուած առանց ո եւ է միջադէպի։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՅԵՐԱՀՌՉԱԿ ՍՈՒԼԹԱՆՕՖԸ ԳԵՐԻ ԻՆԿԱԾ

«Ահրամ»ի մասնաւոր թղթակիցը Լոնտոնէն, Ապրիլ 10 թուականաւ կը հաստատէ իր թերթին թէ Հայեր գերի բռնեցին Ղարաբաղի կառավարիչ Սուլթանօֆը, որ կազմակերպիչն էր այդ շրջանի հայկական-ջարդերուն։

∴

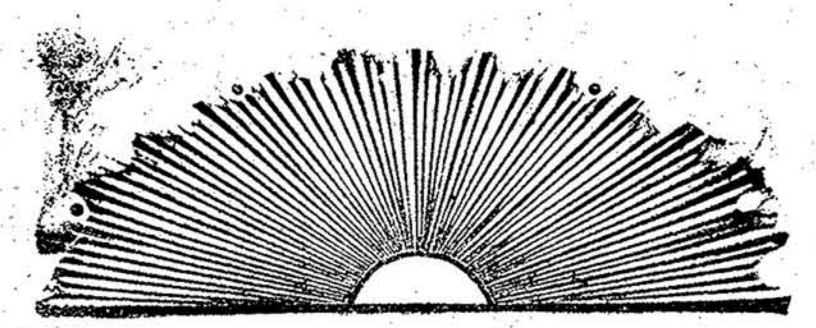
Լուրեր կը շրջին թէ վերջին օրերս Դաշնակից զօրքեր ցամաք ելած են Մերսինի։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Հաճըն-Ատանա ճամբան բացուած է եւ հաղորդակցութիւնք վերահաստատուած։ Այս վերջին լուրը կուտանք վերապահութեամբ։

Նամակատուփ

ԻԲՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Գահիրէի «Ցուսաբեր»ին.— Ներեցէք որ ձեր «մխոցն» բան մը չենք կրնար հասկնալ։ Դուք աւելի ու աւելի կ'արդարացնէք մեր կողմէ ձեզի վերագրուած ընթացքը։ Կը յանձնարարենք ձեզ կրկին անգամ կարդալ մեր նախորդ գրութիւնը, ուր պիտի գտնաք պէտք եղած պատասխանը։ Աւելին համար, հաճեցէք աչքէ անցնել «Ազգ»ի մէջ Բրօֆ. Անտոնիկեանի յօդուածը։

Տպարան ԱՐԵՒ
16 Թի. Ապու-Տարտար, Աղեքսանդրիա
Imp. AREV Alexandrie

Ցնծայ խօսք առաւ Ն. Ս. Առաջնորդ Հայրը՝ եւ ֆրանսերէն լեզուաւ մաղթանքներ ըրաւ յետոյ Հայաստանի կատարեալ ազատութեան համար. աւելցուց թէ դուք շնորհակալութիւն յայտնեցիք մեր պետական մեծ մարդուն. բայց ես պիտի ըսեմ թէ, թէ դուք և թէ մենք աւելի շնորհակալութիւն կը պարտինք մեր մեծ պաշտպանին, այն է Անգլիոյ. կեցցէ Անգլիա, բոլոր ներկայք ծափահարութեամբ կրկնեցին. կեցցէ Անգլիա. սոյն պահուն սրահ մտաւ ֆրանսական փոխհիւպատոսը. ներկայք շարունակեցին կեցցէները. Vive l'Angleterre, vive la France: Որմէ վերջ պատուիրակները հրաժեշտ առնելով մեկնեցան։

Այսօր Հիւպատոս Գ. Ցրիտոս և Առաջնորդ Տէր Chrostophoros Արքեպիսկոպոս փոխադարձ այցելութեան եկան Տիար Յ. Թաքբերդեանի բնակարանը. Պատուիրակութեան միւս անդամները կը բացակայէին, Զագազիկէն մեկնած ըլլալնուն պատճառաւ. այցելութիւնը տեւեց 3 քառորդ ժամ, ուր մտերմիկ խօսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ, գլխաւորաբար վերջին ջարդերու և Հայաստանի անկախութեան շուրջ, և մաղթանքներ կրկնուեցան Առաջնորդ Սրբազանի կողմանէ։

Ուրախալի է որ Զագազիկի հայութիւնը գիտցաւ առիթէն օգտուիլ, իւրովանն նպաստելով սկսուած Հայ-Յոյն եղբայրակցական օգտակար ձեռնարկին, կը յուսանք թէ Եգիպտոսի բոլոր այն քաղաքներուն մէջ ուր հայ գաղութ մը գոյութիւն ունի, նոյնը ըրած է, ինչպէս փափաք յայտնած էր «Արեւ»։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Ծ. Խ.— Աղեքսանդրիոյ հանդէսին նկարագրութեան մէջ տպագրական սխալով մը զանց առնուած էր Թաղ. Ժողովոյ անդամ Տիար Գէորգ Ձիլէրճեանի անունը որ հայ պատուիրակութեան մասնակցեցաւ իր միւս պաշտօնակիցներուն հետ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն, 13 Ապրիլ.— Հայ Ազգային Պատուիրակութիւնը կոչ մը ուղղեց Դաշնակիցներուն որպէսզի միջդաշնակցային զօրք ղրկուի Կիլիկիա և հոնկէ եկած փախստականները Կիպրոսի մէջ պատսպարուին։ Կ'իմացուի որ վերջերս ուրիշ գիւղեր ալ կործանուած են։ Կիլիկիա անջատուած է հեռագրական հաղորդակցութեանց խզման պատճառաւ։ Ռ.

ՏԻԱՐ ԳՐԻԳՈՐ ՄՍԼՔՈՆԵԱՆԻ ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նամակ առ խմբագրութիւն

Գահիրէ, Շուպրա 6 Ապրիլ 1920

Ինչպէս ամէն հայ անհատ, նոյնպէս ես ամենամեծ հրճուանքով կարդացի Գրիգոր էֆ. Մսլքոնեանի իշխանական ժէսթը ի նպաստ ազգին։

Իբր իրեն հինաւուց երկարամեայ և անձնուէր պաշտօնեայ, շատ կը փափաքէի անձամբ ներկայանալով ձեռքերը սեղմել և համբուրելով իմ հիացում և շնորհաւորութիւններս բերանացի յայտնել, բայց զանազան պատճառներ արգելք կը հանդիսանան իմ այս ցանկութեանս. ուստի պիտի խնդրեմ խմբագրութենէդ որ բարեհաճի առթիւ մը թարգման հանդիսանալ, իր անկեղծօրէն հաւատարիմ և անձնուէր հին պաշտօնէին այսօրուան զգացած գոհունակութեան իր անման ժէսթին առթիւ։

Թող պատմութիւնը ոսկի տառերով արձանագրէ նորաստեղծ Հայաստանի առաջին իշխանական նուիրատուին անունը։

Մաղթենք որ ուրիշ մեծահարուստներ ալ իր բարի օրինակին հետեւէին։

Կ. ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ

ՑԱՒԱԼԻ ԿՈՐՈՒՍՏ ՄԸ

Խորին ցաւով կ'իմանանք թէ, անցեալներ, Ատանայի իր բնակարանին մէջ մէջտեղի պայթումի մը զոհ գացած է Գեր. Մուշեղ Արքեպիսկոպոսի եղբայրը Վահմշապուհ Սերոբեան։ Ցեղականին կորուստը խիստ ցաւալի է նաեւ անոր համար որ, Կիլիկիոյ ժողովուրդը, այս աւերնոտ օրերուն մէջ, կ'օգտուէր անկէ ինքնապաշտպանութեան տեսակէտէն։ Մուշեղ Սրբազանի եղբայրն ալ մին է, ուրեմն, այն բիւրաւոր զոհերէն, որոնք ինկան իրենց պարտականութեան ճամբուն վրայ։

Ցաւագինք իր յիշատակին ու մեր անկեղծ ցաւակցութիւնները իր վշտահար արքազան եղբօրն ու բոլոր պարագաներուն։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՄԷՋ

Նոր ույժեր կուգան Կիլիկիա

Ֆրանսական նոր ուժեր, մաս առ մաս Կիլիկիա կուգան, ապահովութիւն ներշնչելով մնացած քրիստոնեայ բնակչութիւններուն։

Մեր քաղած մասնաւոր տեղեկութիւններուն համաձայն, Պաղչայի մէջ ֆրանսական ուժերու կրակին տակ միլլիճիներ կարեւոր պարտութիւն մը կրած են։ Քաղուած լուրերուն նայելով, Ֆրանսացիք զգալի սաստկութիւն մը ցոյց տուած են միլլիճիներու հանդէպ, Պօզանթիի շրջանին մէջ։

Կ'ըսուի թէ Էնկպէզի պաշարումը վերնալու վրայ է։

Այս ամենուն հետ մեկտեղ, կացութիւնը տակաւին լուրջ է՝ վտանգաւոր, բայց հասնելու վրայ եղող և հասնելիք ուժեր ապահովաբար պիտի խեղդեն այնքան բարբարոսաբար գործող Թուրք ազգայնական ուժերու յիմարական շարժումները։

Հարունիյէի կռիւները եւ Ճակատը

Հարունիյէի պաշարումը, միլլիճիներու կողմէն՝ սկսած է Մարտի 16ին և մինչև այն օրն էր որ սպաննուած էին Պաղչայէն դէպի Հարունիյէ գացող 23 հայեր։ Հարունիյէի պաշտպանութիւնը ըրող թնդանօթներ, ինչպէս նաև Հայ կամաւոր ուժեր Մարտ 18ին եւ քաշուած են և 19ին պաշարումը վերսկսած է։ Նոյն օրը դարձեալ ֆրանս. զինուորներ եկած են դէպի Հաճըլար և Կարլըն գիւղերը քշելու համար։ Մարտ 21ին օգնական ուժեր կը վերադառնան և կռիւը կ'սկսի ամէն կողմէն։ Թուրք ձիաւորներ և անոնց մօտ միթրալիէօզներ կը տեսնուին։ Մարտ 24ին ֆրանսական Նոր ուժեր կուգան ու Ամերիկեան Որբանոցը առնելով պաշտպանութեան տակ Նոր Պաղը կը փոխադրեն։ Մարտ 26ին միլլիճիները ընդհ. յարձակում մը կը գործեն և ամենասաստիկ կրակ մը կը բանան գիւղին դէմ։ Ցարձակումը կ'ուղղուի ամէնէն աւելի արեւելակողմի ֆրանս. դիրքերուն վրայ, բայց ֆրանսացիներ ձիաքի ռումբերով կը ցրուեն։ Նոյն գիշերը ֆրանս. հրամանատարը հայ թղթատարներ կը ղրկէ Նոր Պաղը օգնական ուժ ուզելով։ 27ին ֆրանսական և հայկական դիրքերուն վրայ սաստիկ յարձակում մը կ'սկսի և ժամը 11ին Ֆրանսացիք իրենց դիրքերը կը փոխադրեն Ամերիկեան Որբանոցի շէնքը։ Այդ օրը Հայերը մեծ յաջողութեամբ կը պահեն իրենց դիրքերը մինչև իրիկուն։ Գիշերը դարձեալ Հայ թղթատարներ կը ղրկուին օգնութիւն ուզելու համար։ Մարտ 28ին ամէն հաղորդակցութիւն կը դադրի և մինչև կէսօր անցի ունեցած կռիւներու ընթացքին կ'սպաննուին Շահան Զաքրեան և Ցարութիւն Արզարեան։ Հայերու դիրքը կէսօրէ յետոյ կ'սկսի վտանգուիլ և պէտք կ'ըլլայ շուտով լուր հասցնել Ֆրանսացի հրամանատարին։

Կին մը Խաթուն Գօյուճեան անունով ամենայն անվեհերութեամբ՝ և մահը աչք առնելով կ'երթայ լուր տալու հրամանատարին և իր պաշտօնին հետեւանքը, որ նպատակը կ'ըլլայ, իր կուսակ ընկերներուն հաղորդելու համար գտնալու միջոցին կ'սպաննուի։ Մարտ 29ին Ֆրանսական Նոր ուժեր ալ կը հասնին ու 30ին հրաման կը տրուի պարպել Հարունիյէն։ Մինչև այդ առեն 30 տուն և 12 խանութ այրուած էին Թուրքերու կողմէն։ Հայերը կուգան Խարադ վայրը ֆրանսացիներու հետ ու անկից ալ երբ ճամբայ կ'ելնեն դէպի Նոր Պաղը, 20 վայրկեան քալելէն յետոյ միլլիճիներու սաստիկ մէկ յարձակումին ենթարկուելով եւ կը գտնեն Խարադ։ Ասոր վրայ ֆրանսացի հրամանատարը թղթատար կը ղրկէ Նոր Պաղը և օգնութիւն կը խնդրէ։ Գիշերը ժամը 11ին Նոր Պաղի ֆրանսական հրամանատարը կը հասնի 100 զինուորներով և սպանով կէրպով զանոնք կը հասցնէ Նոր Պաղը։

Հարունիյէի Հայ կռուողներու պատասխանատու ղեկավարը Գ. Նըչանեկ Գըլըմէճեան, տեղւոյն Ազգ. Միութեան Ատենապետը, երբ շնորհակալութիւն կը յայտնէ ֆրանսացի հրամանատարին ժողովուրդին ապահով փոխադրութեան համար, ֆրանսացի հրամանատարն ալ իր կարգին, շնորհակալութիւն կը յայտնէ Գ. Գըլըմէճեանին և իր ղեկավարութեան տակ գտնուող Հայ մարդիկներուն՝ իրենց քաջութեանը և անձնազոհութեանը համար։

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳՈՐԾ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Հրաւիրագիր

Կը խնդրուի Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան յարգոյ անդամներէն որ բարեհաճին ներկայ գտնուիլ Ընկերութեանս Ընդհանուր Ժողովի Ը. Նիստին, որ պիտի գումարուի քաղաքիս մէջ, 16 Հոկտեմբեր 1920ի ուրբաթ օրը, ժամը 4ին (յ. մ.), Միութեան Կեդրոնատեղին, 33 Շարա Մատապէկ։

Ներկայիս կը ծանուցուի միանգամայն որ այն պարագային որ առաջին անգամ օրինական մեծամասնութիւն չի գոյանայ, ներկայ երկրորդ հրաւէրի համաձայն Նիստը օրինաւորապէս պիտի գումարուի 6 Նոյեմբեր 1920ի ուրբաթ օրը, նոյն ժամուն և նոյն վայրը։

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ընթերցում 12րդ, 13րդ և 14րդ (1917-1919) Տարեշրջաններու ընդհանուր տեղեկագրի և վաւերացում Համեմատական Հաշուեկշիռներու։

2. Զանազան նախագծեալ առաջարկներ։

Հ. Բ. Ը. Միութեան
Կեդրոն. Վարչ. Ժողով

Գահիրէ, 25 Մարտ 1920

ԿԱՆՈՆԱԳՐԻՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

Յօդ. 19. Բ.) Ընդհանուր Ժողովի մասնակցելու համար, գոնէ երեք տարիէ ի վեր անդամ եղած և այդ միջոցին ամսական առնուազն ն. գ. 25 անդամավճար յարատեւաբար հատուցած ըլլալու է։ Իւրաքանչիւր անդամ իրաւունք ունի այնչափ ձայնի՝ որչափ անգամ ն. գ. 23 կը պարունակէ իր ամսավճարը։

Ընդհ. Ժողովի իրաւամբ անդամ են Տեղական մասնաժողովներու անդամները, ինչպէս նաև Բարերար և Պատուոյ անդամները՝ որոնց մասին խօսուած է 5րդ Յօդ.ի մէջ։ Բացի այն ձայներէն՝ զոր կրնան ունենալ իբրև բաժնեվճար անդամ, Բարերար Անդամներէն իւրաքանչիւրը 10 ձայնի, իսկ Պատուոյ Անդամներէն իւրաքանչիւրը 4 ձայնի իրաւունք ունի։ Սակայն անդամ մը ոչ մէկ պարագայի մէջ, իր ունեցած ձայներն ալ մէջը ըլլալով, 20 ձայնէ աւելի չի կրնար ունենալ։

Ընդհանուր Ժողովի մասնակցելու իրաւունք ունեցող որ և է անդամ կրնայ իր տեղը ներկայացուցիչ կարգել՝ այդ իրաւունքը անձնապէս ունեցող ուրիշ որ և է անդամ մը։ Ներկայացուցիչը իր ձայներէն զատ՝ կ'ունենայ իր փոխանորդեալին ձայներն ալ։

Փոխանորդագիրներու ստորագրութիւնը պարտի վաւերացուած ըլլալ Տեղ. Մասնաժողովներու Ատենապետին և կամ Փոխ-Ատենապետին կողմէ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Ի յիշատակ Տօքթ. Զավրիեֆի

Յառաջիկայ կիրակի, 18 Ապրիլ, առաւօտեան ժամերգութենէն յետոյ Եկեղեցիի մէջ տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգիստ, ի յիշատակ վերջերս Մոսկուայի մէջ մեռնող հանրային ականաւոր գործիչ և մեր վեթերան ընկեր Բժիշկ Զավրիեֆի։

Այս առթիւ կը փափաքինք հրաւիրել Ազգային Իշխանութեանց, հայ յարանուանութեանց, քոյր կուսակցութեանց, Ազգ. Միութեան, ընկերակցութեանց և միութիւններու ներկայացուցիչները՝ ինչպէս և երկսեռ հասարակութիւնը, գտնուելու անխոնջ և բազմերախտ հայրենասէրի յիշատակին նուիրուած այս արարողութեան

Հայ Յեղափոխ. Դաշնակցութեան
Աղեքսանդրիոյ Ենթակոմիտէ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Տէր և Տիկին Ժիւլ Բաղդասարեան տեղւոյս Ազգասիրական Ընկերութեան կը նուիրեն 100 դրշ. ալ, փոխան ծաղկեպսակի, ողբացեալ Օր. Զենոբիա Օհանեանի մահուան առթիւ։ Նոյն առթիւ՝ Տ. Լեւոն Մկրտիչեան 100 դրշ. ալ Ազգասիրականին, Տէր և Տիկին Շուքրի Խմբէճեան 100 դրշ. ալ՝ Որբանոցին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Օհանեան, Բաբայեան, Կոկանեան Ասլանեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք՝ ողբացեալ Օր. ԶԵՆՈԲԻԱ ՕՀԱՆԵԱՆի մահուան առթիւ անձամբ նամակով, հեռագրով թէ բարեկամական հաստատութեանց նուիրատուութիւններով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին։

Ի գիտութիւն կը ծանուցանենք թէ յառաջիկայ կիրակի օր. Ս. Զատկի ու Թօրէնքի առթիւ, վեհափառ Առաջնորդ Գեր. Տ. Թորգոմ Եպիսկոպոս Հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել տեղւոյս Ս. Պօղոս Պետրոս Եկեղեցւոյն մէջ, ի հոգւոյ մխիթարութիւն քաղաքիս բարեպաշտ ազգայնոց։

ԾԱՆՈՒՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ը. Օր. Ս. Զատկի (Նոր կիւրակէ)
3|18 Ապրիլ

Ժամ 6 կ. ա. գիշեր. և առաւ. ժամերգութիւն (Պէյն-էլ-Սուրէյն Ս. Աստուածածին Եկեղեցի)։

Ժամ 7 կ. վ. Երեկոյեան ժամերգութիւն
Միւսնոյն օրը ի Մարմէտա

Ժամ 7 կ. ա. գիշեր. և առաւ. ժամերգութիւն։

Ժամ 9 կ. ա. Ս. Պատարագ և հոգեհանգստեան պաշտօն։

ԱՒԵԼՑՈՒՑԷՔ...

Ամէն բան կը սղնայ, դրամը իր արժէքը կը կորսնցնէ. ձեր շահերը կը բազմապատկուին։ Միայն Հ. Բ. Ը. Միութեան ձեր անդամավճարները կը մնան անփոփոխ։ Աւելցուցէք... Գոնէ առժամապէս բազմապատկեցէք։ Ձեր վճարած 5 ղրուշին կամ 25 սէնթին համար այսօրուան սուղով գրեթէ նոյնքան ծախք կ'ըլլայ։ Արդար է որ աւելցնէ հայրենակցին և եղբայրական Հայութեան բաժինը եւս աւելցնէք, ինչպէս աւելցուցիք ձեր ընտանիքին ծախքը ու ձեր պաշտօնէութեան ծախքը։ Աւելցուցէ՛ք։

Ծանօթ.— Դիմել Տեղ. Մասնաժողովներուն, անձամբ, գրաւորապէս կամ նամակաբերին միջոցաւ։

Բազմապատկող Ծառքի անդամներու ցուցակները հետզհետէ պիտի հրատարակուին։

1—10

«ԲԱԳԻՆԻ ԲԱԳԻՆ»

Այս անունով կազմուելու վրայ է գրական և գեղարուեստական վերամսեայ հաւաքածոյ մը, որուն առաջին թիւը լոյս պիտի տեսնէ յառաջիկայ Սեպտեմբերին, խմբագրութեամբ Վահրամ Սեւանեանի։

Այս ժողովածուին ամէն մէկ թիւը պիտի ունենայ 5-700 էջ բովանդակութիւն, գեղարուեստական նիւթեր, իմաստասիրական, քննադատական, գրական և գիտական յօդուածներ, և որուն պիտի աշխատակցին ծանօթ և սիրուած հեղինակներ։

Այս գործը տարին անգամ մը, այսինքն երկրորդ թիւին հետ պիտի տայ իր բացառիկ հրատարակութիւնը լոյս ընծայելով ծանօթ հեղինակի մը աշխատութիւնը զոր՝ խմբագրութիւնը, նախապէս բաժանորդներուն ձրիապէս պիտի ղրկէ։

Այսպիսի նպատակի մը վերջնական իրականացման համար, ամէն ջանք պիտի չխնայուի և այդ նպատակին սատար հանդիսացողներու անունները թերթերով պիտի ծանուցուին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Իզմիրցի Արթին օղլու Սահակ Նալկրեան, Թալէաթի օսմանեան զինուոր՝ կը կարծուի թէ անգլիացւոց ձեռքը գերի ինկած է և Հէլիոբօլիսի քէմբը կը գտնուի 24845 թիւով։ Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել «Արեւ»ի Խմբագրատունը։ 4—5

∴

Սեբաստիոյ Էլպաս կամ Հէրէկ գիւղացի Ռուբէն Գէորգ Յովհաննեան կը փնտռէ Հէրէկցի Գրիգոր Տիւբեկեանը, զոր կը կարծէ գտնել թէ Աղեքսանդրիոյ մէջ գրագրութեամբ կ'զբաղի, և Մաքսուտ Գօյսէքլեանը՝ Քօչկարլը։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի հաղորդել հետեւեալ հասցէին.

Roupén K. Hovnanian No. 39063 P. of W. No. 12 Camp Belbeis. Epypte.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ ՊԻՏԻ ՔԱՇՈՒԻՆ

Բարիզ, 12.— Կը հաւաստեն թէ երբ Ֆրանսացիք պարպեն Ֆրանքֆորթն ու Դարմշթատը, անոնք պիտի քաշուին նաև Համպուրկէն և Հանօէն։ Գերմանիոյ այն խնդրանքը թէ երեք ամիս եւս երկարաձգուի այն պայմանաժամը յորում զինաթափ պիտի ըլլան ոչ անհրաժեշտ ուժերը, նկատի պիտի առնուի Սան Ռէմոյի վեհաժողովութեանց առաջին նիստին մէջ։

Ֆրանսացիք պիտի ջանան քաղաքները գրաւել ձեւացնել բայց ընդհանուր առմամբ անոնք պատրաստ են իրենց ուժերը եւս քաշել անմիջապէս որ գերման ուժերը քաշուին Ռուհրի շրջանէն։

ՍԱՆ ՌԷՄՕՅԻ ԺՈՂՈՎԸ

Հռոմ, 15.— Սան Ռէմօյի Միջդաշնակցային Խորհուրդին, որուն պիտի մասնակցին դաշնակից կառավարական պետերը և բանակի պետերը՝ բացի ամերիկեանէն, պիտի նախագահէ Գ. Նիթթի։

Սոյն Խորհուրդին պիտի մասնակցին նաև փոխանորդներու կողմէ կամ Սֆորցա, Լուիճի Լուցցաթթի։ Իտ. Գործ.

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՄԷՋ

Պոլիս, 13.— Կացութիւնը Անատօլուի արեւմտակողմին մէջ բարւոքելու վրայ է։ Կը տեղեկացնեն թէ ազգայնական Եուսուֆ Իզզէթ փաշա՝ 14րդ զօրաբանակի հրամանատարը յանձնուեցաւ հակազգայնական հրամանատար Անզաւուրի որ կը գրաւէ Պոլսոյ և Պանտրմայի քաղաքները։ Ազգայնականներու ընդհ. ապստամբութիւնը Էնկիւրիէն Սիվաս փոխադրուեցաւ։ Ասիկա ցոյց կուտայ որ Մուսթաֆա Քեմալի և ազգայնական պետերու ազդեցութիւնը նուաղելու վրայ է։ Ռ.

Պոլիս, 13.— Էնկիւրիի նախկին հրամանատար զօր. Համտի փաշա ազգայնականներու դէմ գործող ուժերուն հրամանատար կարգուեցաւ։ Հ.

Աթէնք, 13 — Պոլիսէն կը հաղորդեն թէ Տամատ Ֆէրիտ փաշայի կառավարութիւնը պաշտօնագիր մը հրատարակելով ազգայնականները կը հռչակէ իբր ամենախեա թշնամիները ազգին։

Աթէնք, 13.— Շրջիկ զրոյցներու համաձայն Դուքը պատերազմ հրատարակած է Քեմալի դէմ։

Տամատի կառավարութիւնը ճանչցաւ հակաքեմալական Անզավուրի շարժումը։ Հաւ. Դրօշ.

ՀԱՃԸՆԻ ՇՈՒՐՋ

Լոնտոն, 10.— Պոլսէն կը հեռագրեն թէ, Մուսթաֆա Քեմալի չէթէները գրաւած են Հաճընի հիւսիսային կողմը գտնուող հայկական վեց գիւղերը։

Պօզանթիի կողմէ փոխադրութեան տեսչութիւնը յանձնուեցաւ Անզաւուրի, որ Պիզանթի շրջակաները մաքրեց ազգայնական չէթէներէն, և կարգուեցաւ կառավարիչ Պալըքէսիրի (Պալըքէսիր ?), չէթէները հալածելու մասին հարկ եղած կարգադրութիւնը առնելով։ «Ահրամ»

ԱՆԳԼ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Լոնտոն, 14.— Խորհրդարանին մէջ հարցապնդման մը պատասխան Գ. Պոնար Լօ յայտարարեց թէ փափաքելի չէր հրատարակել անգլօ-ֆրանսական նօթաները ի մասին գերման քաղաքներու ֆրանսացիներուն կողմէ գրաւման։ Ան ըսաւ թէ անգլօ-ֆրանսական յարաբերութիւնները ներդաշնակ են և անոնք միշտ պիտի ըլլան սերտագին։ Ան հաւաստեց թէ խնդիրը պիտի քննուի Սան Ռէմոյի մէջ։ Ռ.

ՊԵԼՃԻՔԱՑԻՔ Ի ՖՐԱՆՔՖՕՐԹ

Մայնսա 15.— Պելճիքական ջոկատը Ֆրանքֆորթ հասաւ։ Ահագին բազմութիւն մը ներկայ եղաւ անոր քաղաքը մուտքին։

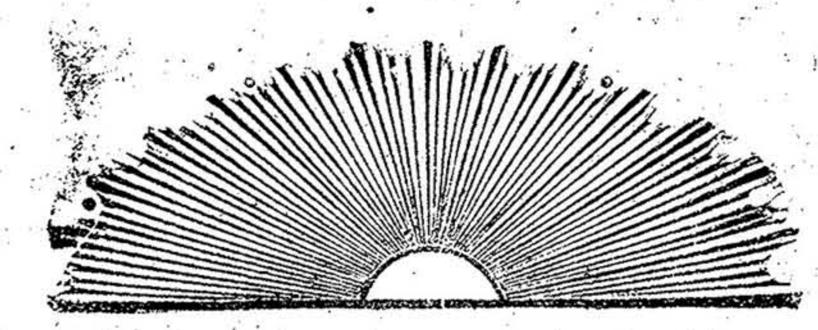
ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Բարիզ, 14.— Այս առաւ. Գ. Շալոյեա Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան ենթա-քարտուղարը և Գ. Միլլրան երկարօրէն խօսակցեցան։ Թերթերը կը հաւաստեն թէ անոնք Ադրիականի խնդրոյն լուծում մը փնտռած են համաձայնօրէն։

Բարիզի թերթերը կ'ըսեն թէ Գ. Շալոյեա արդիւնաւորապէս սատարած է այս վերջին Անկլօ-Ֆրանսական տարաձայնութեանց հարթման։

«ՊՐՕՖ. ԳԱՅԱՆԵԱՆԻ ԳԱՂԱՓԱՐԸ»

Այս յօդուածաշարքի վերջին մասը ամբողջութեամբ պիտի երեւայ մեր երկուշաբթի օրուան թիւին մէջ։

2373